

и създаващо, то е неприспособимо, но и обезсмислено от онтологичната му неартикулируемост. Страданието е безлично и нетворящо и единственото избавление от него е небесният покой, отвъд земните страсти, отвъд думите. Едно желание за небесен мир, напомнящо култа към небитието на будистите, до голяма степен пречупен през призмата на шопенхауеровската му насоченост срещу желанието за продължаване на живота. „От гледна точка на Шопенхауер нирвана на будистите не е „небитие в себе си“. Тя се свежда до някакво небитие, но само „за нас“, поради факта, че сме неспособни да кажем каквото и да било, без да изпаднем в илюзия.“¹⁰ Яворовото отношение към нирвана е тъкмо в този аспект.

Стихотворението „Видения“ носи нирванната предчувственост и пожелателност на Яворовата поезия. То пряко кореспондира с късното стихотворение „Нирвана“. Но отношението към нирвана в него е на един по-ранен етап на неизясненост и вътрешна борба на Аза. Лирическата ситуация представя вариант на субективна представимост на нирванното, в който се долавят реминисценции от будистките текстове: липсата на слънце, на звезди, на ден, на нощ; бродещите безцелно „сенки мимолетни“ (земният живот в разбирането на будистите е само сянка, измама, илюзия), мъчени от неутолима жажда за покой (видяхме, че жаждата е само част от веригата, пораждаща страданието). В тази лирическа ситуация на тръпнещо очакване се преплита алузивитивно и образът на Христос, с който лирическият Аз отказва да се идентифицира, но не може и да се отдели от него, и вместо спасение идва огорчението и уплахата.

Явно през този период Яворов е силно угнетяван от мисълта за смисъла на Христовата саможертва и спасението, защото през същата година пише още едно стихотворение на тази тема – „Истината“. В него освен мотивът за илюзорността на любовта и вечността на страданието се появява и мотива за спасението, който е обвързан отново с образа на Христос и отново надеждата за спасение чрез Христовите страдания е разколебана. Единствената алтернатива за човешкото спасение се крие в прекратяването на страданието чрез изчезването на Аза.

В „Безсъници“ лирическият човек на Яворов все още се лута в междупространствените измерения на битието и уморен и обезверен копнее за покой. „Песен на песента ми“ предчувстващо изразява процеса на самозатваряне, девалвация на словото и трансцендиране на Аза. Песента на поета носи и утопията за един „празник ден“. Последното стихотворение в стихосбирката „Безсъници“ („Ще дойдеш ти“) ни среща с очакването на този ден спасител, деня на сънувания мир. Лирическият Аз ще посрещне

¹⁰ Дроа, Р.-П. *Култът към небитието*. С., 1998, с. 125.